

Neformální pečující a jejich postavení v českém sociálním právu

Abstrakt

Většina dlouhodobé péče o seniory je poskytována formou péče neformální, tj. příbuznými nebo jinými blízkými osobami ošetřovaného. Navzdory tomu, že tato péče má nezanedbatelnou ekonomickou i společenskou hodnotu, postavení neformálních pečujících je zákonodárcem dlouhodobě opomíjena. Účelem této diplomové práce je proto zmapování právních předpisů dopadajících na situaci neformálních pečujících, jejich analýza a návrhy změn vyplývajících z konfrontace právní úpravy s faktickou situací neformálních pečujících.

Práce je strukturována do šesti kapitol. V první kapitole jsou předestřena základní východiska, která stručně popisují nejvýznamnější sociální a demografické jevy akcelerující potřebu zabývat se postavením neformálních pečujících a z hlediska kterých je třeba analyzovat relevantní právní úpravu. Jedná se o stárnutí populace, genderovou nerovnost, financování systémů sociálního zabezpečení a postavení neformálních pečujících na trhu práce. V druhé kapitole je s ohledem na téma této diplomové práce definováno sociální právo a přiblíženy oblasti práva obsahující z hlediska postavení neformálních pečujících klíčové právní předpisy, tj. oblast práva sociálního zabezpečení a práva pracovního. V kapitole třetí, čtvrté a páté jsou pak popsán obsah relevantních právních předpisů. Kapitola třetí je věnována mezinárodním právním předpisům, konkrétně předpisům MOP. Kapitola čtvrtá se zaměřuje na právo EU, přičemž o něm pojednává komplexně, s ohledem na aktuální trendy v sociální politice EU. Kapitola pátá je věnována rozboru klíčových právních předpisů ČR, přičemž jsou zohledněny návrhy zákonů novelizující stěžejní právní předpisy.

Kapitola šestá obsahuje kritické posouzení právní úpravy s ohledem na východiska uvedená v první kapitole a s ohledem na data sebraná mezinárodními organizacemi či neziskovými organizacemi. Jako nejpálčivější se přitom jeví potřeba změn v oblasti důchodového pojištění. Je třeba přijmout takové změny, které zohlední náročnost a ekonomickou hodnotu neformální péče a zajistí neformálním pečujícím důstojné životní podmínky v jejich produktivním i pozdějším věku. Také je třeba přijímat tyto změny s ohledem na skutečnost, že většina neformálních pečujících jsou ženy a jejich zdánlivě přirozená pečovatelská role je znevýhodňuje v rámci profesního a dalšího rozvoje.

Klíčová slova: dlouhodobá péče, neformální pečující, sociální a pracovněprávní ochrana